

UWAGI W RAMACH UZGODNIEN Z KOMISJĄ WSPÓLNĄ RZĄDU I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Informacja o projekcie:

Tytuł	Projekt ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami
Autor	MRPiPS
Projekt z dnia	9 grudnia 2024 r.

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	-----
Organizacja samorządowa	Związek Powiatów Polskich
Osoba do kontaktu	Bernadeta Skóbel
e-mail	biuro@zpp.pl
tel.	18 477 86 00

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko resortu	Odniesienie do stanowiska resortu
1.	Art. 5 ust. 3	Uwaga redakcyjna – przepis powinien być przeniesiony do rozdziału 6 lub 7. Uwaga merytoryczna – w przypadku przechodzenia godzin na kolejne miesiące istnieje ryzyko kumulacji, braku gwarancji pracy dla asystenta, co będzie stało w kolizji z art. 16 ust. 5.			
2.	Art. 7 ust. 1	Zamiast zgody proponujemy wprowadzenie, że osoba z niepełnosprawnością będzie mogła w toku postępowania złożyć sprzeciw. W przypadku osób z niepełnosprawnościami, które samodzielnie nie będą w stanie złożyć wniosku, na etapie składania wniosku i tak będą musiały wyrazić na to zgodę.			
3.	Art. 7 ust. 4 pkt 2	Postulujemy o wprowadzenie możliwości starania się o prawo do	Zgodnie z projektowanym przepisem osoba zainteresowana najpierw		

		<p>asystencji już na etapie składania wniosku o wydanie decyzji ustalającej poziom wsparcia. W takim przypadku decyzja w pierwszej kolejności rozstrzygałaby o ustaleniu poziomu wsparcia w kolejnym punkcie o przyznaniu albo odmowie przyznania prawa do asystencji.</p>	<p>musi postarać się o ostateczne orzeczenie o niepełnosprawności, następnie dysponować ostateczną decyzją ustalającą poziom wsparcia. Innymi słowy żeby otrzymać usługę asystencji osoba zainteresowana będzie musiała dysponować trzema ostatecznymi decyzjami administracyjnymi. Biorąc pod uwagę czas oczekiwania na w/w decyzje (w tym ewentualny czas rozpatrywania odwołania/wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy) oraz przewidziany – zwłaszcza w pierwszych latach termin rozpatrywania spraw (art. 66 projektu ustawy) osoba zainteresowana usługą asystencji będzie mogła z niej skorzystać często po wielomiesięcznym oczekiwaniu od czasu, w którym potrzeba faktycznie się pojawiała. Również z punktu ekonomiki procesowej nie wydaje się, aby rozwiązanie zaproponowane w projekcie było rozwiązaniem efektywnym.</p>		
4.	Art. 7 ust. 2	<p>Słowo wniosek o ustalenie prawa do asystencji zmienić na „podanie w sprawie o ustalenie prawa do asystencji i inne pisma składane w toku postępowania”.</p>	<p>Przepis w obecnym brzmieniu umożliwia osobie ubezwłasnowolnionej złożenie tylko wniosku w sprawie. Pojawia się wątpliwość, czy osoba taka będzie mogła składać w toku postępowania inne pisma np. uzupełnienie braków formalnych, wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.</p>		
5.	Art. 7 ust. 10	<p>Dopisać, że zadanie powiatu, o którym mowa w tym przepisie jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej.</p>			

		Ewentualnie wprowadzić przepis, że wsparcia udziela gmina (osoby z niepełnosprawnościami często są osobami będącymi pod opieką ośrodka pomocy społecznej i to z reguły gminy umożliwiają założenie mieszkańcom profilu zaufanego).			
6.	Art. 8 ust. 8 pkt 2	Skreślić.	Poziom stawki wynagrodzenia asystenta osobistego nie powinien być regulowany w decyzji. Przepis ten pozostaje w sprzeczności z przepisami o zawieraniu umów o pracę, umów o świadczenie usług oraz projektowanymi przepisami.		
7.	Art. 10 ust. 3	W przypadku kontraktu trójstronnego wprowadzić 3-miesięczny okres wypowiedzenia.	Realizatorzy będą dysponować określonym zasobem kadrowym. Zbyt krótki okres wypowiedzenia naraża realizatora na ponoszenie kosztów, na które nie otrzyma finansowania w ramach dotacji (zwłaszcza w przypadku umów o prace zawieranych z asystentami).		
8.	Art. 11 ust. 8 pkt 1	Biorąc pod uwagę specyfikę umów o pracę (m.in. stałe wynagrodzenie, co do zasady stałe godziny pracy, prawo do urlopu wypoczynkowego, prawo do dobowego i tygodniowego odpoczynku itp.) a z drugiej specyfikę wsparcia udzielanego przez asystenta osobistego umowa o pracę będzie stosowana rzadko przez realizatorów. Ponadto w samym projekcie nie przewidziano czy i w jakim zakresie dotacja będzie pokrywała koszty pracy po stronie realizatorów w przypadku czasowego nie pełnienia funkcji asystenta z przyczyn wynikających z przepisów prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (urlop,			

		chorobowe) lub po stronie użytkownika (np. w przypadkach opisanych w art. 16 ust. 5.			
9.	Art. 12 ust. 2 pkt 4	Nie ma potrzeby wskazywania w kontrakcie trójstronnym wysokości wynagrodzenia. To będzie wynikało z umowy, o której mowa w art. 11 ust. 8. Natomiast każdorazowa zmiana stawki wymagałaby aneksowania kontraktu trójstronnego.			
10.	Art. 12 ust. 2 pkt 8	Należy doprecyzować co ma obejmować klauzula poufności.			
11.	Art. 16 ust. 6 – 8	Ustawa powinna również określać minimalną stawkę godzinową i sposób jej waloryzacji, a wysokość wynagrodzenia w danym roku ogłaszana przez ministra nie powinna być niższa od stawki minimalnej po waloryzacji. Ponadto skoro ustawa ma dopuszczać zatrudnienie na podstawie umowy o pracę to stawka powinna być również wyrażona w formie wynagrodzenia miesięcznego.	Obecne brzmienie przepisu nie gwarantuje, że stawka wynagrodzenia asystenta będzie na tyle atrakcyjna, że pozwoli pozyskać kandydatów do tej pracy. Projekt przewiduje tylko stawkę maksymalną, która podlega waloryzacji a stawka minimalna ma być określona w drodze obwieszczenia. Uwaga wynika z negatywnych doświadczeń samorządów w zakresie finansowania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.		
12.	Art. 21 ust. 1	Czy zawieszenie prawa do asystencji będzie stwierdzone decyzją administracyjną, czy też będzie o tym decydował realizator.			
13.	Art. 21 ust. 2	Kto i w jakiej formie będzie decydował o tym czy podmiot wymieniony w art. 21 ust. 2 zobowiązany jest do zapewnienia usługi użytkownikowi?			
14.	Art. 22	Kto i w jakiej formie będzie decydował zmniejszeniu godzin wsparcia?			

15.	Art. 25 ust. 3 i 8	Czy za ustalenie nienależnie pobranego świadczenia ma odpowiadać Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności a za odstąpienie od żądania zwrotu wojewoda. Czym uzasadniony jest taki podział kompetencji?			
16.	Art. 26 uwaga ogólna	O ile nie budzi wątpliwości możliwość samodzielnego zatrudniania asystenta przez użytkownika bez pośrednictwa realizatora o tyle budzi wątpliwości, zdublowanie realizatorów – z administracji publicznej i organizacji pozarządowych (których na danym terenie też może działać więcej niż jedna). Z punktu widzenia powiatów może to utrudniać planowanie finansowania i sposobu realizacji zadania. Ponadto pojawia się ryzyko konieczności przejmowania zadań organizacji pozarządowych, które zrezygnują z realizacji zadania.			
17.	Art. 26 ust. 3	Nadać brzmienie „3. Realizator:”.	Uwaga ma charakter porządkowy. Przepis powinien mieć zastosowanie do obu typów realizatorów (powiat i organizacja pozarządowa).		
18.	Art. 28 ust. 3 pkt 2 i 3	Skreślić.	Wymogi postawione są dosyć wysoko. Powiaty sygnalizują możliwe problemy w pozyskaniu kandydatów do pracy.		
19.	Art. 30 ust. 4	W przypadku zlecenia zadania przez samorządy proponujemy wskazanie, że do zlecenia nie stosuje się art. 26 ust. 5 ustawy o asystencji osobistej oraz nie stosuje się art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	W momencie zlecenia zadania samorząd nie będzie wiedział ile osób wybierze jako realizatora powiat. Stosowanie obu wskazanych przepisów będzie problematyczne. W zamian za wskazanie informacji o wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania (art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o		

			działalności pożytku publicznego) samorząd opisowo może wskazać na jakich zasadach będzie przekazywana dotacja.		
20.	Po Art. 30 dodać ust. 5	Dodać przepis, że powiat może przekazać zainteresowanej gminie zadania, o których mowa w ustawie na warunkach ustalonych w porozumieniu.	Ustawa o samorządzie powiatowym co do zasady dopuszcza przekazanie gminie każdego zadania publicznego do realizacji na podstawie porozumienia. Celem uwagi jest jednoznaczne przesądzenie, że jest to możliwe i uwzględnienie gmin w rejestrze realizatorów.		
21.	Art. 31	Przepis skreślić albo doprecyzować.	Z art. 26 ust. 3 oraz art. 29 wynika, że realizator jest odpowiedzialny m.in. za szkolenia dla kandydatów na asystentów oraz zapewnienie podnoszenia kompetencji przez asystenta. Jeżeli zatem realizatorem będzie organizacja pozarządowa (art. 26 ust. 1 pkt 2) to ona powinna odpowiadać za realizację obowiązków wynikających z art. 31.		
22.	Art. 33 pkt 2	Należy doprecyzować w ustawie tryb i termin przekazywania dotacji przez ZUS. Co do zasady samorządy otrzymują środki na zadania zlecone z góry a nie z dołu (zakaz przeznaczania środków własnych na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej).	Zgodnie z art. 49 ust. 1 i 4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego jednostka samorządu terytorialnego wykonująca zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami otrzymuje z budżetu państwa dotacje celowe w wysokości zapewniającej realizację tych zadań. Dotacje celowe, o których mowa w ust. 1, są przekazywane w sposób umożliwiający pełne i terminowe wykonanie zleczonych zadań.		
23.	Art. 36	Wniosek o wpis kandydata na asystenta powinien móc również złożyć realizator, ponadto jeżeli	Obawiamy się zjawiska wzajemnego „podkradania” sobie asystentów przez realizatorów, którzy nie będą		

		kandydat na asystenta jest lub będzie związany umową z konkretnym realizatorem, informacja taka również powinna pojawić się w rejestrze.	sami wykazywać aktywności w pozyskaniu kandydatów do pracy.		
24.	Art. 41	Doprecyzować termin aktualizacji danych np. 7 dni.			
25.	Art. 48	Przepisy dot. zakresu i poziomu finansowania należy doprecyzować. Obecne brzmienie projektu ustawy nie gwarantuje, że w kolejnych latach poziom finansowania zadania będzie na tyle odpowiedni, że pozwoli na pozyskanie armii asystentów osobistych do realizacji zadania. Projekt nie gwarantuje, że środki na realizację zadania będą pozwalały na finansowanie wydatków o charakterze stałym (np. wynagrodzenie za pracę w przypadku czasowego zmniejszenia liczby godzin asystencji, utrzymywanie zasobu kadrowego asystentów czyli gotowości do świadczenia usługi przez realizatora) oraz kosztów o charakterze typowym dla sektora publicznego (w przypadku zatrudnienia na podstawie umowy o pracę obowiązkowy dodatek stażowy, dodatkowe wynagrodzenie roczne, nagrody jubileuszowe itp.). Należy podkreślić, że powiaty nie mogą finansować ani prefinansować ze środków własnych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Ponadto zarówno powiaty jak i realizatorzy będący organizacjami pozarządowymi wpisani do rejestru			

		powinni mieć zagwarantowane w ustawie środki na przygotowanie się do wdrożenia ustawy.			
26.	Art. 49	Skreślić.	<p>Biorąc pod uwagę liczbę zadań realizowanych przez samorządy nie można na prezydentów miast na prawach powiatu i członków zarządu powiatu nakładać osobistej, finansowej odpowiedzialności za zadania, które najprawdopodobniej będą realizowane przez powiatowe centra pomocy rodzinie.</p> <p>Zadanie asystencji będzie zadaniem obligatoryjnym. Nie ma przypadków, aby samorządy nie realizowały zadań o takim charakterze, natomiast w przypadku zadań zleconych z zakresu administracji rządowej praktycznym problemem jest ich niedofinansowanie, a w tym zakresie projekt ustawy jest lakoniczny (OSR nie jest częścią ustawy i nie stanowi żadnej gwarancji, że w przyszłości to finansowanie będzie na odpowiednim poziomie).</p> <p>Ponadto przepis narusza zasady przyzwoitej legislacji „nie realizowanie zadania” może być rozumiane różnie, również jako nieprawidłowe wykonywanie zadania, co pozostawia dużą dowolność po stronie wojewody.</p>		
27.	Dodanie nowego przepisu	Zmiana ustawy o minimalnym wynagrodzeniu – art. 8d	Wyłączenie stosowania art. 8a-8c ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę do umów z asystentami (umowy będą sprawozdawane i rozliczane na		

			podstawie ustawy o asystencji osobistej).		
--	--	--	---	--	--